

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ**

**«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗДМУ,
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»**

26 травня 2021 року

м. Запоріжжя

Д 70

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(Протокол № 5 від 27 травня 2021 р.)

Голова редакційної колегії:

Ректор ЗДМУ, професор Колесник Ю.М.

Редакційна колегія:

перший проректор доц. Авраменко М.О.

проректор НППР доц. Моргунцова С.А.

проректор з наукової роботи проф. Туманський В.О.

проректор НПП проф. Візір В.А.

голова Ради з НМЗ та ПК викладачів проф. Резніченко Ю.Г.

голова ЦМК терапевтичних дисциплін проф. Доценко С.Я.

голова ЦМК хірургічних дисциплін проф. Завгородній С.М.

голова ЦМК педіатричних дисциплін проф. Недельська С.М.

голова ЦМК медико-біологічних дисциплін проф. Беленічев І.Ф.

голова ЦМК фізико-хімічних дисциплін проф. Александрова К.В.

голова ЦМК фармацевтичних дисциплін проф. Тржецинський С.Д.

голова ЦМК гігієнічних дисциплін доц. Севальнев А.І.

голова ЦМК суспільних та гуманітарних дисциплін проф. Гребенюк Т.В.

голова ЦМК стоматологічних дисциплін проф. Возний О.В.

Робоча група:

завідувач кафедри МФІНТ проф. Рижов О.А.

секретар ЦМР доц. Демченко В.О.

методист вищої категорії Кіяшко І.О.

методист вищої категорії Лур'є І.К.

керівник ЦДО ст.викл. Дмитрієв В.С.

Д70 **Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ,**
траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали
навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради
(26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

Матеріали видаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 61:378.4(477.64)(063)

© Запорізький державний медичний
університет, 2021

© Видавництво ЗДМУ, 2021

студентів під час проведення відпрацювань та індивідуальне консультування за запитом студента.

В період карантину співробітники кафедри взяли участь в 2-х заходах безперервного професійного розвитку – були успішно проведені цикли тематичного удосконалення лікарів патологоанатомів і судово-медичних експертів.

Також слід зазначити, що незважаючи на підтримку досить високого рівня навчання в дистанційному режимі багато студентів і викладачів віддають перевагу традиційному формату з точки зору якості освіти. Багато студентів відзначають брак очного спілкування з викладачами та однокурсниками як основну складність організації навчання в дистанційному форматі. Частина студентів відчують збентеження і дискомфорт, коли викладач просить включити веб-камеру, студентам складно ставити питання викладачеві в онлайн режимі. Все це свідчить про труднощі зміни форматів вербальної і невербальної комунікації учасників освітнього процесу.

Висновок. Незважаючи на достатній рівень організації навчального процесу за допомогою дистанційних технологій, необхідною умовою його вдосконалення є оволодіння всіма можливостями дистанційного навчання, мобільних технологій і ресурсів, технічного оснащення та здатності їх ефективного використання. Основою для більш ефективного впровадження даних технологій можуть послужити курси, організовані на базі самого навчального закладу. Вільне володіння можливостями дистанційного навчання усіма учасниками навчального процесу, також позитивно позначиться на мотивуючій складовій студентів до реалізації дистанційного і мобільного навчання.

ДОСВІД РОБОТИ ЗА ЗМІШАНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ З КУРСОМ НОРМАЛЬНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ

Ганчева О. В., Мельнікова О. В., Іваненко Т. В., Грекова Т. А., Каджарян Є. В.

Ключові слова: дистанційна форма навчання, змішана форма навчання, інноваційні технології, здобувачі вищої освіти

Вступ. Світова пандемія COVID-19 змінила не лише пріоритетні напрямки медичної допомоги, але й зумовила кардинальні зміни формату освітнього процесу. Універсальним рішенням проблеми надання освітніх послуг стала організація дистанційних форм навчання, які основним принципом мають безперервний інтерактивний взаємозв'язок зі здобувачами освіти, є майже необмежено доступними, гнучкими та демонстраційними. Вимоги нової освітньої парадигми інформаційного суспільства цілком задовольняються дистанційними формами навчання через реалізацію масової освіти для всіх категорій населення, незалежно від географічного розташування і віку, адже сприяє відкритому особистісно-орієнтованому і безперервному навчанню протягом усього життя, вдосконаленню професійної підготовки і компетенції в закладах вищої освіти через задоволення різноманітних потреб здобувачів різних соціально-демографічних груп.

Основна частина. Безперервність освітнього процесу забезпечувалася реалізацією прискореного впровадження і використання цифрових технологій та інноваційних форм і методів освіти, а саме дистанційного навчання. Трансформація надання освітніх послуг дистанційно стало логічним і невід'ємним компонентом процесу здобуття вищої освіти для сучасного покоління студентів, зокрема майбутніх працівників у галузі охорони здоров'я.

Перш за все, програма реалізації надання освітніх послуг здобувачам вищої освіти за змішаною формою навчання впроваджувалася розробленими колективом кафедри наступні заходами:

1. Розроблено онлайн курси на платформі EDX для самостійної роботи студентів з дисциплін «Патофізіологія» і «Нормальна фізіологія», які повністю укомплектовані теоретичним матеріалом і тестовими завданнями згідно робочій програмі і календарно-

тематичних планів з дисциплін. Контроль виконання самостійної роботи здійснюється викладачами академічних груп.

2. Розроблена онлайн-система UTSYS з теоретичної підготовки студентів спеціальності «Медицина», «Педіатрія» і СТН включно з дисципліни «Патофізіологія» за розділами згідно робочій програмі і календарно-тематичного плану з наступним тестовим контролем виконання, що перевіряється викладачами академічних груп на кожному занятті.

3. Організація зборів в онлайн режимі в позааудиторний час за посиланням для презентації доповідей студентами за темами самостійної роботи згідно робочій програмі з дисциплін «Патофізіологія» і «Нормальна фізіологія» з наступним обговоренням основних питань і теоретичних положень теми.

4. Організація індивідуальних і групових консультацій для студентів у позааудиторний час щодо вирішення поточних організаційних питань і питань до практичних занять з обговоренням самостійної роботи студентів включно за участю всіх викладачів кафедри патологічної фізіології з курсом нормальної фізіології.

5. Професором О. В. Ганчевою розроблено цикл із 6 відкритих лекцій для викладачів і студентів, присвячений розкриттю найбільш актуальних і дискусабельних питань з області імунології, патології серцево-судинної системи і ендокринології. Кожна лекція завершується дискусією між студентами і викладачами з узагальненням теоретичного матеріалу і підведенням підсумків.

6. Створенні електронні форми на кожне практичне заняття для онлайн тестування студентів всіх спеціальностей з метою підготовки до складання ліцензійного іспиту КРОК 1 із наступним обговоренням тестових завдань протягом практичних занять, відповіді на які викликали певні труднощі в студентів з обов'язковим розкриттям питань, винесених для самостійного опрацювання студентами.

7. Організація зборів за посиланням для відпрацювання академічної заборгованості (практичні заняття і лекції) студентами всіх спеціальностей з будь-яких причин.

8. Створено курс за вибором «Клінічна фізіологія» з дисципліни «Нормальна фізіологія» з теоретичною підготовкою з дисципліни і тестовими завданнями для контролю засвоєння навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Висновки.

1. Позитивний досвід навчання за змішаною формою може бути розцінений як нагода використання дистанційного формату для саморозвитку, самовдосконалення та самостійного поглиблення бази теоретичних знань.

2. Дистанційна форма навчання може бути вагомим доповненням до очної частини у позапандемічному періоді, адже специфіка медичної освіти пов'язана з необхідністю засвоєння та вдосконалення практичних навичок та професійної компетенції.

3. Суттєвими перевагами дистанційного навчання можна вважати: доступність інформації незалежно від часу та відстані, можливість самостійно обирати та контролювати ритм роботи, а також час на підготовку та виконання завдань; відсутність транспортних витрат часу; стимуляція і заохочення до творчого та особистісного розвитку; підвищення рівня самостійності та самоконтролю, широкі можливості організації навчального процесу у вигляді відеоконференцій та дискусій, а головне, в умовах пандемії COVID-19, дотримання принципу збереження безпечної дистанції.

4. Серед незначних недоліків, які постали, але не є критичними, можна зазначити: збільшення кількості тестових та письмових форм контролю засвоєння знань студентів; недостатність практичних занять та можливостей опрацювати компетенції за підтримки і контролю з боку викладача; залежність від власного технічного оснащення та якості мережі Інтернет на віддалені.